

Kendelse

af

11. december 2014

i

faglig voldgift nr. FV2014.0118:

Fagligt Fælles Forbund

for

A

(advokat Ulrik Mayland)

mod

DI Overenskomst I ved DI

for

Persolit Entreprenørfirma A/S

(advokat Lars Bruhn)

1. Tvisten

Sagen angår, om en medarbejder efter Isoleringsoverenskomsten har krav på betaling efter taksterne for kost og logi, når den pågældende beforder sig mere end 85 km hver vej til og fra arbejde i firmabil.

2. Påstande

Klager, Fagligt Fælles Forbund for A, har nedlagt påstand om, at Persolit Entreprenørfirma A/S til 3F skal betale 17.238 kr. med sædvanlig procesrente fra ydelsernes forfaldstid til betaling sker.

Indklagede, DI Overenskomst I ved DI for Persolit Entreprenørfirma A/S, har påstået frifindelse.

3. Sagens behandling ved faglig voldgift

Sagen blev mundtligt forhandlet den 25. november 2014 for en faglig voldgiftsret med følgende partsudpegede medlemmer:

Udpeget af klager: Henning Krogsbjerg og Ivan Bak.

Udpeget af indklagede: Michael Nordahl Heyde og Jesper Madsen.

Som opmand deltog højesteretsdommer Poul Dahl Jensen.

Der blev under den mundtlige forhandling afgivet forklaring af isolatør A og afdelingsleder Jens Henriksen.

Fra klages side blev sagen procederet af advokat Ulrik Mayland og fra indklagedes side af advokat Lars Bruhn.

Da der efter forhandling og votering ikke kunne opnås enighed om eller flertal for en afgørelse blandt de partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten, skal afgørelsen træffes af opmanden.

4. Sagens omstændigheder i hovedtræk

A var ansat som isolatør hos Persolit Entreprenørfirma A/S. I ansættelsesaftalen var som "fast arbejdssted eller hovedarbejdssted" anført Glerupvej 22A i Rødovre, og der var sat kryds i rubrikken "skiftende arbejdssteder". I perioden fra den 3. februar 2014 til og med den 10. marts 2014 – hvilket svarer til 26 arbejdsdage – arbejdede A i virksomhedens afdeling i Kalundborg. Afstanden mellem Glerupvej i Rødovre og adressen i Kalundborg er 92,5 km. A tilbagelagde turen fra sin bopæl i Glostrup til Kalundborg og tilbage igen i den firmabil, som afdelingen i Rødovre havde stillet til rådighed for ham. Han mødte i Kalundborg ved arbejdstids begyndelse og kørte derfra igen ved arbejdstids ophør. Den daglige køretur til og fra Kalundborg, der i alt tog ca. 2½ time, blev således foretaget uden for normal arbejdstid.

På timesedlen for uge 9 fremsatte A krav om betaling for "kørselstid og kørsel" på 2½ time om dagen. Persolit Entreprenørfirma afviste at betale herfor.

Ved brev af 19. marts 2014 indkaldte 3F til mæglingsmøde i sagen. Det hedder i indkaldelsen bl.a.:

"Hans arbejdsplads er Novo Nordisk i Kalundborg. Han kører i en af virksomhedens biler fra sin hjemadresse til arbejdspladsen. En strækning, der overstiger 90 km hver vej. I bilen forefindes der værktøj samt nødvendigt udstyr til arbejdets udførelse.

Jævnfør overenskomstens akkordbestemmelser skal, når der transporteres værktøj m.m. i bilen, køretiden betales med timeløn efter § 9, stk. 1.

Såfremt arbejdspladsen er beliggende mere end 85 km fra hjemmet, skal der betales kost og logi.

Vores medlem har ikke modtaget nogen betaling for kørsel/transport fra sin hjemadresse til arbejdsstedet.

Ligeledes skal der, efter § 15, stk. 2, betales efter statens takster for kost og logi, når ophold kost og logi ikke er anvist af virksomheden.

René har stillet krav om betaling af 2,5 time dagligt til transport. Dette er uden kommentarer afvist af virksomheden.

Betalingskrav pr. dag.

1. 2,5 time daglig til timebetaling (aftalt timeløn) + OK tillæg
2. Kost 464,00 kr.

Ophold	199,00 kr.
I alt pr. dag	663,00 kr.”

Mæglingsmødet blev afholdt den 30. april 2014. Det hedder i referatet fra mødet bl.a.:

”3F korrigerede under mødet deres krav til, at virksomheden i stedet for de i mæglingsmødebegæringen rejste krav skal betale statens ”lille” sats for kørselsgodtgørelse (kr. 2,13 pr/km) pr. kilometer medarbejderen har kørt hver vej minus 10 kilometer fra virksomhedens adresse til arbejdsstedet i virksomhedens bil.

DI bestred dette.”

Uenigheden blev drøftet på et organisationsmøde den 17. juni 2014, hvor enighed heller ikke kunne opnås.

I indkaldelsen til faglig voldgift anførte 3F bl.a.:

”3F fastholder, at virksomheden til A skal betale for den tid der går med at transportere sig til arbejdsstedet ud over de første 10 km, selv om kørslen er foregået i en af virksomhedens biler. A transporterer også sit værktøj, samt meget af det materiale han skulle bruge ved udførelse af sit arbejde.”

3F indbragte herefter sagen for denne voldgiftsret med krav om, at Persolit Entreprenørfirma skal betale kost og logi efter statens takster for 26 dage (663 kr. x 26), i alt 17.238 kr.

5. Overenskomstgrundlag mv.

I Isoleringsoverenskomsten (2014-2017) er § 16 sålydende:

”§ 16 Rejser

Stk. 1. Såfremt kørsel i arbejdstiden efter aftale med arbejdsgiveren finder sted i egen bil, betales efter statens regler. Kilometertallet regnes fra virksomhedens adresse, ...

For kørsel i virksomhedens bil ydes ingen betaling.

Stk. 2. For arbejde, der udføres inden for en afstand af 10 km fra virksomhedens adresse, betales ikke kørepenge.

Ligger arbejdspladsen uden for 10 km-grænsen betales en kørselsgodtgørelse efter statens regler pr. påbegyndt km frem og tilbage regnet fra 10 km-grænsen ad nærmeste vej.

Ved afstand ud over 85 km fra virksomhedens adresse kan arbejdsgiveren anviser passende logi, hvor vedkommende betaler kost og logi efter regning.

Dersom kost og logi ikke anvises, betales dette efter statens gældende regler. Andet kan aftales lokalt, men kan ikke være ringere end foranstående. En sådan aftale skal dog foreligge ved arbejdets start.

Stk. 3. ...

Stk. 4. Ved rejsearbejde, hvor medarbejderen overnatter uden for hjemmet, betaler arbejdsgiveren hjem og udrejse i forbindelse med weekenden. Betalingen udgør et beløb svarende til prisen for transport med offentlige transportmidler (bus eller tog, 2. klasse)."

Disse bestemmelser vedrørende rejser er gældende fra den 1. marts 2014. Den forud herfor gældende bestemmelse i § 15 i Isoleringsoverenskomsten (2012-2014) havde samme ordlyd.

For så vidt angår Isoleringsoverenskomstens historik er det oplyst, at der tidligere var to isoleringsoverenskomster, en for øst- og en for vestdanmark.

1987-Isoleringsoverenskomsten (Øst) indeholdt bl.a. følgende regler:

"16. Tillæg for befordring, kost og logi

Virksomheder indenfor hovedstadsområdet

- a. Inden for en cirkel med Københavns Rådhus som centrum og 15 km. som radius betales intet tillæg.
- b. Uden for den under a. nævnte cirkel betales pr. arbejdsdag 1250 øre samt 386 øre pr. km. afstand udover de i a) nævnte 15 km. indtil max. 85 km.
- c. ...
- d. ...

Virksomheder i provinsen

For provinsbyernes vedkommende gælder samme regler som anført under punkterne a-c, idet dog afstanden i pkt. a) på 15 km. erstattes med 12 km. regnet fra den pågældende bys centrum.

Fællesregler hovedstaden/provinsen

- a. De under 1 og 2 nævnte betalinger dækker ethvert krav, som arbejderen kan fremsætte motiveret med arbejdsstedets beliggenhed.
- b. ...

Supplerende bestemmelser

a. Arbejder af kort varighed

Ved udsendelse af arbejdere til arbejdspladsen udenfor 85 km.-grænsen til udførelse af arbejdsopgaver af højst en uges varighed, træffes der lokalt aftale om en godtgørelse under hensyntagen til de faktiske udgifter og vej tiden.

Den lokalt aftalte godtgørelse træder i stedet for den almindelige dagpenge-udbetaling.

- b. ...
- c. ..."

Ved aftale af 28. august 1987 blev parterne enige om en ændring af punkt 16 i Øst-overenskomsten. I aftalen hedder det bl.a.:

"Der var mellem parterne enighed om følgende:

Tillæg for befordring, kost og logi

- a. For kørsel i egen bil i arbejdsgiverens tjeneste betales tillæg for befordring i overensstemmelse med statens regler.
Kilometertallet regnes fra arbejdsgiverens bopæl.
For arbejde, der udføres inden for en afstand af 10 km. fra arbejdsgiverens bopæl betales ikke kørepenge.
Ligger arbejdspladsen uden for 10-km. grænsen betales en godtgørelse pr. påbegyndt km. frem og tilbage regnet fra 10-km. grænsen ad nærmeste vej.
Den skattefri befordringsgodtgørelse andrager p.t. kr. 1,99 pr. kørt km. indtil 12.000 km./årligt og herefter kr. 1,08 pr. kørt km./årligt.
- b. De ovenfor nævnte betalinger dækker ethvert krav, som arbejderen kan fremsætte motiveret med arbejdsstedets beliggenhed.
- c. ...

Supplerende bestemmelser

a. Arbejder af kort varighed

Ved udsendelse af arbejdere til arbejdspladser udenfor 85 km. fra arbejdsgiverens bopæl til udførelse af arbejdsopgaver af højst en uges varighed, træffes der lokalt aftale om en godtgørelse under hensyntagen til de faktiske udgifter og vejtiden.

Den lokalt aftalte godtgørelse træder i stedet for statens kørepenge.

b. ..."

1993-overenskomsten (Vest) indeholdt bl.a. følgende bestemmelser:

"14. Rejser

- a. Hvor hjemrejse kan ske hver aften, betales rejsetid efter togplanen og billet til 2. klasses togrejse.

Såfremt kørsel finder sted i firmavogn, betales rejsetiden med 1/50 af en vejtidstime pr. kørt km.

Såfremt kørsel efter aftale med arbejdsgiveren finder sted i egen bil, betales efter statens regler p.t. kr. 2,24 pr. km + ovennævnte rejsetid.

For arbejde indenfor en omkreds af 10 km fra centrum betales der intet kørselstillæg.

- b. Hvor hjemrejse ikke kan ske hver aften, kan arbejdsgiveren anviser et passende logi, hvor han betaler kost og logi efter regning.

Dersom kost og logi ikke anvises, betales der kr. 305,00 pr. arbejdsdag.

..."

I 1995-overenskomsten (Vest) indeholdt § 13 om rejser bl.a. følgende bestemmelser:

"§ 13 Rejser

- Stk. 1. Såfremt kørsel i arbejdstiden efter aftale med arbejdsgiveren finder sted i egen bil, betales efter statens regler.

For kørsel i virksomhedens bil ydes ingen betaling.

Kilometertallet regnes fra virksomhedens adresse.

- Stk. 2. For arbejde, der udføres inden for en afstand af 10 km. fra virksomhedens adresse, betales ikke kørepenge.

Ligger arbejdspladsen uden for 10-km-grænsen betales en kørselsgodtgørelse efter statens regler pr. påbegyndt km. frem og tilbage regnet fra 10-km-grænsen ad nærmeste vej.

Ved en afstand ud over 85 km fra virksomhedens adresse kan arbejdsgiveren anvise passende logi, hvor vedkommende betaler kost og logi efter regning. Dersom kost og logi ikke anvises, betales dette efter statens gældende regler.

Andet kan aftales lokalt, men kan ikke være ringere end ovenstående. En sådan aftale skal dog foreligge ved arbejdets start.”

Det er oplyst, at overenskomstens almindelige bestemmelser, herunder om rejser, i dag er ens for øst og vest.

Af SKATs vejledning om skattefri rejsegodtgørelse fremgår bl.a., at satserne for skattefri rejsegodtgørelse for 2014 er 199 kr. i ”logigodtgørelse pr. døgn” og 464 kr. i ”kostgodtgørelse”. Det hedder endvidere i vejledningen bl.a.:

”Sådan defineres en rejse

For at der er tale om en rejse, er det en forudsætning, at medarbejderen har et midlertidigt arbejdssted, en sædvanlig bopæl og overnatter uden for hjemmet.

Dertil er der to forhold, der afgør, om en medarbejder er på rejse – afstanden og arbejdet.”

Der er under sagen fremlagt et notat af 1. november 2000 om ”kørsel og rejse i isoleringsbranchen” udarbejdet af Lars Bruhn, Dansk Industri. I notatet er bl.a. anført:

”Køre – og rejsetid

Der er kun regler i overenskomstens § 15 for udgifterne ved kørsel og rejse – ikke for den tid der bruges. Ved faglig voldgift ... er det fastslået, at isoleringsarbejdere under Isoleringsoverenskomsterne som udgangspunkt ”må anses som ansat på en ikke permanent arbejdsplads”. Dermed skal der ikke betales for den tid, den ansatte bruger på at komme til og fra sit (skiftende) arbejdssted. Det skal der kun, hvis det er aftalt individuelt, f.eks. i ansættelseskontrakten, hvor der i standardblanketten er mulighed for at krydse af i en rubrik for fast hhv. skiftende arbejdssted. Ved kryds i fast arbejdssted skal der betales for kørsels- og rejsetid.

...

Rejseudgifter

...

Virksomheden kan alternativt vælge at betale kost og logi efter statens regler:

Skattemæssig rejse foreligger, 1) hvis der sker overnatning og 2) hvis rejsen har varet minimum 24 timer. Skattefrie godtgørelser ved rejse kan være til logi, for-tæring eller øvrige småting. Er de to betingelser opfyldt, kan der skattefrit ud-betales 150 kr. til logi og 351 kr. til kost. ...

I praksis betyder det, at arbejde ud over 85 km fra virksomheden kan betales med 501 kr./døgn, hvilket svarer til kørselsgodtgørelsen for 2 x 94 km. Beløbet er kun skattefrit, hvis der overnattes og rejsen varer mindst 24 timer.”

6. Forklaringer

A har forklaret bl.a., at han overgik til ansættelse i Persolit Entreprenørfirma i 2013 i forbindelse med, at hans tidligere arbejdsgiver SN-gruppen blev opkøbt af Persolit. Han arbejdede i 2013 på Bella Sky sideløbende med diverse småjobs. Han havde i hele perioden firmabil, som han kørte i mellem bopælen i Glostrup og arbejdsstedet. Transporttiden var typisk en halv times tid. På et tidspunkt var der ikke så meget at lave i virksomhedens afdeling i Rødovre. De bad ham derfor om at tage til afdelingen i Kalundborg. Han beholdt firmabilen. Der var 92,5 km. hver vej, og den samlede transporttid var på 2½ time om dagen. Han mødte ind i Kalundborg ved arbejdstid begyndelse, og han kørte hjem igen ved arbejdstids ophør. Transporten foregik således uden for normal arbejdstid. Da han skrev køretid på timesedlen, sagde hans chef i Kalundborg, Carsten Bargisen, til ham, at man skal møde ind over alt på Sjælland uden at få kørepenge for det. Han har ikke fået udbetalt kørepenge i forbindelse med sit arbejde i afdelingen i Rødovre. Han har heller ikke kendskab til, at andre med firmabil har fået kørepenge.

Jens Henriksen, afdelingsleder i Persolit Entreprenørfirma, har forklaret bl.a., at Persolit har to afdelinger på Sjælland, én i Rødovre og én i Kalundborg. Der ydes ikke kørselsgodtgørelse til ansatte med firmabil – bortset fra en lille gruppe medarbejdere, for hvem der gælder en særlig lokalaftale. Der var 4-5 medarbejdere, der tog

til Kalundborg, da der ikke var mere at lave for dem i Rødovre. Der var alene tale om et tilbud, som de kunne have sagt nej til. A fik lov til at beholde firmabilen, og vidnet henviste ham til at drøfte spørgsmålet om kørsel med Carsten Bargisen i Kalundborg. Der var en medarbejder i Kalundborg, der ved en fejl fik udbetalt kørselsgodtgørelse.

7. Parternes argumentation

Klager, Fagligt Fælles Forbund for A, har navnlig anført, at § 16 i Isole-ringsoverenskomsten (2014-2017) er opbygget på den måde, at stk. 1 angår kørsel i arbejdstiden, hvor den ansatte oppebærer løn samtidig med, at han kører, mens stk. 2 angår kørsel uden for arbejdstiden, hvor den ansatte ikke oppebærer løn samtidig. I denne sag er det ubestridt, at kørslen har fundet sted uden for arbejdstiden. Afstanden er mere end 85 km, og arbejdsgiveren har ikke anvist et passende logi. I denne situation har den ansatte krav på betaling af kost og logi efter overenskomstens § 16, stk. 2, 4. led. Det er alene afstanden, der er afgørende. Både bestemmelsens ordlyd og formål støtter denne forståelse. Befordringsmidlet er uden betydning, og det er også uden betydning, om den ansatte har overnattet uden for hjemmet. Dette er også forudsat i Dansk Industris notat fra 1. november 2000, hvor det er anført, at "beløbet er skattefrit, hvis der overnattes". Dette må naturligt læses på den måde, at beløbet også udbetales, selv om der ikke overnattes, men i den situation er beløbet blot skattepligtigt.

Indklagede, DI Overenskomst I ved DI for Persolit Entreprenørfirma A/S, har navnlig anført, at den effektive arbejdstid efter overenskomstens § 2, stk. 2, er 37 timer om ugen, og den tid, der bruges på transport til og fra arbejdsstedet, herunder ved skiftende arbejdssteder, er som udgangspunkt arbejdsgiveren uvedkommende, jf. bl.a. kendelse af 19. oktober 2014 i FV2014.0089. Hvis der skal ydes betaling for rejsetiden, kræver det særlig hjemmel. En sådan hjemmel findes ikke i overenskomstens § 16. Bestemmelsen giver kun hjemmel til at få godtgjort udgifterne ved kørsel og rejse. Der betales ikke for den tid, der bruges på transporten/rejsen. Såvel overenskomstens ordlyd som dens historik støtter denne forståelse. Det fremgår da også udtrykkeligt af § 16, stk. 1, at der ikke ydes nogen betaling, når den ansatte kører i firmabil. Det skyldes, at der ved en sådan kørsel ikke er nogen befordringsudgift for

den ansatte og dermed ikke noget at godtgøre, uanset om kørslen sker i eller uden for arbejdstiden. Det fremgår da også af Dansk Industris notat fra 2000, at det kun er rejseudgifter og ikke rejsetid, der godtgøres, og rejseudgifter i form af kost og logi dækkes kun, hvis der rent faktisk overnattes uden for hjemmet. Da A kørte hjem til sin bopæl hver dag efter arbejde, har han ikke krav på betaling for kost og logi.

8. Opmandens bemærkninger og afgørelse

Sagen angår, om A har krav på betaling af i alt 17.238 kr. svarende til statens takster for kost og logi i de 26 dage, hvor han arbejdede i Persolit Entreprenørfirmas afdeling i Kalundborg.

A var ansat som isolatør i Persolit Entreprenørfirmas afdeling i Rødovre, og han var ansat med vilkår om skiftende arbejdssteder.

Det er ubestridt, at afstanden mellem virksomhedens afdeling i Rødovre og afdelingen i Kalundborg er på mere end 85 km, og at A hver dag kørte frem og tilbage i den firmabil, han havde til rådighed, uden at overnatte uden for hjemmet.

Den del af kravet, der angår arbejdsdage forud for den 1. marts 2014, skal bedømmes efter § 15 i overenskomsten for 2012-2014, mens den resterende del af kravet skal bedømmes efter § 16 i overenskomsten for 2014-2017. Bestemmelserne er identiske, og i det følgende citeres alene § 16 i den gældende overenskomst.

Klager støtter betalingskravet på bestemmelserne om kost og logi. De relevante bestemmelser om kost og logi i overenskomstens § 16, stk. 2, 3. og 4. led, er sålydende:

”Ved afstand ud over 85 km fra virksomhedens adresse kan arbejdsgiveren anviser passende logi, hvor vedkommende betaler kost og logi efter regning.

Dersom kost og logi ikke anvises, betales dette efter statens gældende regler.”

I det foreliggende tilfælde, hvor afstanden er mere end 85 km, og hvor arbejdsgiveren ikke har anvist passende logi, er spørgsmålet, om den ansatte dermed uden vi-

dere har krav på kost og logi efter statens takster, eller om det yderligere kræves, at den ansatte har haft udgifter til kost og logi.

Efter opmandens opfattelse må bestemmelsen forstås således, at det er en betingelse for at få betaling for kost og logi, at den ansatte har haft en rejseudgift, der kan karakteriseres som "kost og logi".

Der er herved lagt vægt på ordlyden af bestemmelsen i § 16, stk. 2, 4. led, dens sammenhæng med de øvrige led i § 16, dens formål samt dens historik. Til uddybning heraf skal anføres følgende:

Dersom kost og logi ikke anvises, betales "dette", dvs. kost og logi, efter statens gældende takster. Rent sprogligt er det mest nærliggende at forstå "dette" på den måde, at det har som forudsætning, at den ansatte rent faktisk har en udgift til kost og logi. Vælger den ansatte efter endt arbejdsdag at køre hjem, er der ikke noget "kost og logi" at betale for. Henvisningen til "statens gældende takster" støtter også, at den ansatte skal have befundet sig i en situation, hvor betaling for kost og logi er relevant. Efter statens regler om skattefri rejsegodtgørelse er det således en forudsætning, at medarbejderen i forbindelse med rejsen overnatter uden for hjemmet.

Også sammenhængen til 3. led, hvorefter den arbejdsgiver, der anviser et passende logi, "betaler kost og logi efter regning", taler for, at der i 4. led sigtes til en situation, hvor betaling for kost og logi er relevant.

Overenskomstens § 16 indeholder bestemmelser om kørselsgodtgørelse (§ 16, stk. 1 og 2, 1. og 2. led) og om betaling af kost og logi (§ 16, stk. 2, 3. og 4. led). § 16 indeholder ikke længere bestemmelser om betaling for rejsetid, jf. herved f.eks. § 13 i 1993-overenskomsten (Vest), hvor der var regler om betaling for rejsetid ved transport med tog, firmavogn og egen bil. De gældende bestemmelser må således antages at have til formål at friholde den ansatte for udgifter til kørsel og til kost og logi, men ikke at betale den ansatte for rejsetid. Bestemmelsernes historik og formål taler således også for, at der ikke kan kræves betaling for kost og logi i en situation, hvor den ansatte vælger at køre hjem hver dag i firmabil, og hvor han således ikke har udgifter – hverken til kost og logi eller til transport.

På den baggrund findes Isoleringsoverenskomstens § 16, stk. 2, 4. led, ikke at indeholde hjemmel til, at A i den foreliggende situation kan kræve betaling efter statens takster for kost og logi.

Indklagedes påstand om frifindelse tages herefter til følge.

Thi bestemmes:

Indklagede frifindes.

Hver part skal bære egne omkostninger ved sagens behandling og betale halvdelen af opmandens honorar.

København, den 11. december 2014

Poul Dahl Jensen.